

Per email: griffie@doetinchem.nl

C.c.: a.gerritsen2@doetinchem.nl, bestuur@doetinchem.nl

Gemeente Doetinchem

T.a.v. de leden van de gemeenteraad

Postbus 9020

7000 HA DOETINCHEM

Doetinchem, 13 mei 2024

Uw kenmerk: 1715497/1876592

Onderwerp: voorgenomen besluiten bezuiniging 2025 e.v. Bibliotheek West-Achterhoek

Geachte leden van de gemeenteraad,

Vanuit de gemeente Doetinchem is er waardering voor het werk van de bibliotheek, maar desondanks is besloten tot een taakstelling van € 57.000,00. Uiteraard respecteer en begrijp ik het feit dat de gemeente een gezond financieel beleid moet voeren. Toch wil ik u informeren over de landelijke ontwikkelingen die haaks staan op het beleid dat nu in Doetinchem wordt ingezet. Het is de vraag of Doetinchem er verstandig aan doet deze koers van bezuinigen in te zetten. Op basis van de nieuwe wet, waarvan het wetsvoorstel begin 2025 verwacht wordt, wordt een wettelijke zorgplicht voor gemeenten ingevoerd. De basis daarvan vormt een normering voor bibliotheken. De gemeente Doetinchem voldoet daar helaas niet aan en wijkt nog verder af van de landelijke normering door deze taakstellende bezuiniging.

In 2015 werd de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken (WsOB) ingevoerd. In de wet zijn vijf taken omschreven die lokale bibliotheken moeten uitvoeren¹. Gemeenten moeten volgens de huidige wet **bevorderen** dat die vijf taken ook gerealiseerd worden. De wet is in 2019 door de KWINK-groep geëvalueerd, waarna de Raad voor Cultuur het rapport "Een bibliotheek voor iedereen" heeft uitgebracht. Op basis van de evaluatie en het rapport is besloten om de wet te veranderen. In plaats van de 'bevorderingstaak' krijgen gemeenten een **zorgplicht**.

Om hieraan invulling te geven wordt, naast het wetsvoorstel, gewerkt aan een landelijke normering voor bibliotheken. Deels wordt die normering wettelijk vastgelegd, en deels wordt die geformuleerd in het convenant dat in de maak is tussen de VNG en de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB).

---

¹ De wettelijke taken zijn: 1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie; 2. Het bieden van mogelijkheden voor ontwikkeling en educatie; 3. Het stimuleren van lezen; 4 Het organiseren van ontmoetingen en debatten en 5. Mensen laten kennismaken met kunst en cultuur.

Het gaat om de volgende vier normen:

1. De inhoudelijke norm gaat over het opdrachtgeverschap van de gemeente. Van gemeenten wordt gevraagd een gemeentelijke visie op het werk van de bibliotheek te formuleren. Amsterdam, Utrecht en Wijchen hebben dat al gedaan. De provincie gaat toezien op het beleid dat gemeenten formuleren.

Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor het afsluiten van de nieuwe vierjarige budgetovereenkomst tussen de gemeenten Bronckhorst, Doesburg en Doetinchem en de bibliotheek. Dit is een uitgelezen moment om de visies van de drie gemeenten (indien mogelijk gezamenlijk) te formuleren².

2. De tweede norm gaat over het spreidingsbeleid: gemeenten tussen de 30.000 en 90.000 inwoners moeten volgens deze norm één vestiging per 17.000 inwoners hebben, nabijheid is dus belangrijk.

Voor Doetinchem betekent dit dat naast 't Brewinc en het (niet door de gemeente gesubsidieerde, maar alleen uit de opbrengsten van lidmaatschapsgelden gefinancierde) servicepunt in Wehl, een derde vestiging zou moeten worden gerealiseerd.

3. De bekostigingsnorm gaat uit van een bedrag van € 24,00 exclusief huisvestingslasten per inwoner van gemeenten van de omvang van Doetinchem. Deze norm raakt regelrecht de taakstellende bezuiniging.

Volgens de landelijke ranglijst die is opgesteld ten behoeve van de toekenning van de SPUK-uitkeringen Herstel Bibliotheekstelsel 2023³, betaalt Doetinchem € 11,03 per inwoner. Dit is zonder bezuiniging al minder dan de helft van de norm en dit bedrag daalt naar (afgerond) € 10,00 per inwoner na de voorgenomen bezuiniging.

4. De laatste norm gaat over professionaliteit: in een gemeente met de grootte van Doetinchem moet de centrale vestiging 60 uur per week 'bemand' geopend zijn en nevenvestigingen minimaal 30 uur. Dat wil zeggen dat er professionele krachten aanwezig moeten zijn gedurende die openingsuren.

Op dit moment is 't Brewinc 42 uur per week geopend en draait voor de helft op betaalde krachten en voor de andere helft op vrijwilligers, zonder wie wij die 42 uren niet zouden kunnen realiseren – we zijn hen enorm dankbaar voor hun inzet –. Op

---

² Uiteraard bepaalt de lokale situatie de visie van de gemeente op de bibliotheek, maar er zijn ook zaken zoals bijvoorbeeld het gratis lidmaatschap van jongeren tot 27 jaar, die gemeenten gezamenlijk kunnen afspreken.

³ <https://www.dus-i.nl/documenten/publicaties/2023/03/24/overzicht-kenmerken-en-scores-gemeenten--spuk-lokale-bibliotheekvoorzieningen>

basis van de huidige financiering zouden wij slechts 21 uren 'bemand' open zijn, één derde van wat voor een centrale vestiging zou moeten gelden.

In Wehl kan dankzij de SPUK-uitkering Herstel Bibliotheekstelsel voor 10 uur per week een betaalde kracht worden ingezet tot 1 januari 2026. Bijzonder is dat in Wehl geen huisvestingslasten en ook geen personeelslasten zijn dankzij de bijzondere ondersteuning van onze vrijwilligers daar en van De Woonplaats en Sensire in Oldershove. Om aan de landelijke norm te voldoen zou ook hier structureel een betaalde kracht, naast de vrijwilligers, voor 30 uur per week aanwezig moeten zijn.

U leest in deze brief hoe nijpend de situatie van de bibliotheek is.

Voor een minimumbudget proberen wij het maximale te doen. Zoals u weet, is de bibliotheek veranderd van een 'uitleenbib' naar een maatschappelijk servicecentrum. In lijn met het huidige bibliotheekconvenant⁴ en de landelijke netwerkagenda⁵ richt de Bibliotheek West-Achterhoek zich op de drie maatschappelijke opgaven.

Onze bijdrage aan **een geletterde samenleving**, richt zich op de inwoners van jong tot oud. Ontlezing is ook in Doetinchem een groot probleem. Door gericht te werken aan het bereiken van specifieke groepen, is een groot aantal inwoners van Doetinchem lid van de bibliotheek: 28,8%. Dat is veel meer dan landelijk gemiddelde van 17%.

Met lezen kun je niet jong genoeg beginnen. We bereiken steeds meer jonge kinderen en vooral hun ouders. Bereikten we in 2022 in Doetinchem 477 baby's, in 2023 was dat aantal gestegen naar 657 en het aantal bereikte ouders groeide van 279 naar 470. Hier is nog een inhaalslag merkbaar na corona, maar vooral is hier het effect zichtbaar van het werk van onze Boekstartcoaches: professionele en enthousiaste bibliotheekmedewerkers gaan op de consultatiebureaus in gesprek met ouders over het nut en het plezier van voorlezen aan zeer jonge kinderen.

De tweede maatschappelijke opgave die in het bibliotheekconvenant wordt genoemd is de **participatie in informatiesamenleving**. Het gaat hier om digitale inclusie en digitaal burgerschap: mensen leren tijdens Klik & Tik cursussen basisvaardigheden om mee te kunnen doen. Maar mocht dat niet helemaal lukken, dan zijn er de IDO⁶-spreekuren waar iedereen hulp kan krijgen met het omgaan met de digitale overheid. We werken aan uitbreiding van ons aanbod om mensen online zelfredzaam te maken en hen bewust te maken van de kansen, gevaren en valkuilen in de online samenleving.

Ten slotte is de derde maatschappelijke opgave **leven lang ontwikkelen** gericht op het ontwikkelen van basisvaardigheden en blijvende inzetbaarheid. Allereerst is er de succesvolle samenwerking met alle 28 basisscholen in Doetinchem, waarvan er 16 een

---

⁴ <https://open.overheid.nl/documenten/oep-8d3e371a-1431-4a68-8634-9233ab397456/pdf>

⁵ <https://www.debibliotheeken.nl/app/uploads/2023/08/Update-Netwerkagenda-2022.pdf>

⁶ Informatiepunt Digitale Overheid

Bibliotheek op School hebben. Ook in het VO zijn we inmiddels gestart met twee Bibliotheken op School. Niet alleen de actuele collectie, afgestemd op de interesse van de leerlingen, maar ook de monitor, de deskundigheidsbevordering van leerkrachten en de beleidsvorming vormen de bouwstenen van de Bibliotheken op School. Met nieuwe landelijke impulsregelingen wordt dit programma de komende jaren verder versterkt en uitgebouwd.

Verder leveren we als partner van het digi-Taalhuis Achterhoek in samenwerking met het Graafschap College gecertificeerde non-formele taal- en digitale trajecten. Een nieuwe stap is het ontwikkelplein dat het afgelopen jaar in Doetinchem is gerealiseerd. Hier kunnen mensen ter plekke onder begeleiding oefenen en – met behulp van een groeiend aantal partners – is er eerstelijns hulp voor onze bezoekers.

Dit is een brief met succesverhalen. U leest wat we met weinig geld doen: de bibliotheek gooit het geld nooit over de balk, zorgt jaarlijks voor extra inkomsten uit project- of doelsubsidies en is ondanks alle bezuinigingen door de jaren heen financieel gezond. Doetinchem kon twee aanvragen doen op basis van de SPUK-uitkering Herstel Bibliotheekstelsel. Beide aanvragen zijn gehonoreerd, maar: het zijn tijdelijke gelden.

Ik wil mijn zorgen aan u voorleggen over de structurele financiering; de basis voor het werk. Mijn zorg is dat de dienstverlening van de bibliotheek voor de inwoners van Doetinchem nog meer onder druk komt te staan. In plaats van geld eraf, zou er geld bij moeten om aan de landelijke normen te kunnen voldoen.

Met enige regelmaat verschijnen er persberichten dat de rijksoverheid eraan werkt om de financiering van gemeenten te verbeteren, nu er zoveel meer taken naar de gemeentelijke overheid zijn overgeheveld.

De bibliotheek is voor de gemeente een belangrijke partner om kwetsbare groepen te bereiken, te helpen en hen zelfredzaam te maken. Ook op het gebied van preventie is de bibliotheek een onmisbare partner voor de gemeente, het onderwijs en andere maatschappelijke organisaties.

Mijn beroep op u is tweeledig: Heroverweeg de taakstelling en, mochten de gemeentelijke financiën vanuit het rijk een impuls krijgen, overweeg om de bibliotheek structureel beter te ondersteunen.

Dat is in het belang van alle inwoners van Doetinchem.

Met vriendelijke groet,

Wieb Broekhuijsen
Bestuurder